

Datum
2011-09-08
ESV-dnr
10-743/2009

Handläggare
Mats Goffhé
Peter Norén

Klargörande om förslag till reglering - hantera beställningar elektroniskt

Bakgrund och syfte

I den s.k. förvaltningspolitiska propositionen¹ föreslås att alla myndigheter med över 50 anställda² ska hantera sina beställningar av varor och tjänster elektroniskt. Kravet på elektroniska beställningar ska enligt propositionen ställas från och med 2013/2014.

ESV har ett regeringsuppdrag att leda och samordna införandet av elektroniska beställningar i staten³. Som ett led i detta arbete och eftersom vi får frågor från myndigheterna, vill vi på detta sätt informera om de förslag till reglering på området som ESV har lämnat⁴. Vi hoppas att denna PM kan konkretisera för enskilda myndigheter hur de formella kraven kan förväntas utformas. Detta är centralt för att kunna planera och genomföra förändringsarbetet.

Observera att de förslag till reglering som ESV har lämnat inte är fastställda av regeringen. Den information vi lämnar här är därför preliminär och slutlig reglering kan komma att se annorlunda ut.

Förslag till införandeplan och etappindelning

Enligt den införandeplan och etappindelning som ESV föreslagit för regeringen⁵, kommer cirka 60 myndigheter att ha krav på sig att från och med den 1 januari 2013 hantera sina beställningar elektroniskt. För resterande cirka 110 myndigheter gäller kravet enligt förslaget från och med den 1 januari 2014.

Flertalet myndigheter har planerat sitt arbete utifrån detta förslag. Vi bedömer att förslaget kan fastställas efter regeringsbeslut under hösten 2011.

Förslag till formella krav att hantera beställningar elektroniskt

Kravet på att hantera beställningar av varor och tjänster elektroniskt kommer enligt ESV:s förslag att regleras i en förordning. Detta gäller också krav på användning av standardformat för informationsutbyte inom e-handelsområdet.

¹ Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (Prop. 2009/10:175)

² Se ESV 2009:34 avsnitt 5.1 för definition <http://www.esv.se/Verktyg--stod/Publikationer/2009/E-bestallningar-i-staten/>

³ Fi2007/9783 (delvis)

⁴ <http://www.esv.se/Verktyg--stod/Publikationer/2009/E-bestallningar-i-staten/>

⁵ <http://www.esv.se/PageFiles/3149/Etappindelning-e-bestall-110221.pdf>

I denna PM finns sammanfattat huvudinnebörden i de förslag till reglering i form av förordning med tillhörande föreskrifter och allmänna råd, som ESV lade i statusrapport till regeringen i december 2009⁶.

Skrivningarna kan komma att justeras i samband med fortsatt beredning av förslaget.

Hantering av undantag och dispenser

Dispenser kan hanteras och beviljas av ESV först när regleringen är formellt beslutad. I dagsläget kan ESV därför inte hantera eventuella dispensansökningar.

Frågor

Frågor kring innehållet i denna PM kan ställas till e-handel@esv.se.

---

⁶ <http://www.esv.se/Verktyg--stod/Publikationer/2009/E-bestallningar-i-staten/>

Förslag till krav på myndigheterna att hantera beställningar elektroniskt

Nedanstående text utgår från de förslag som ESV lämnat till regeringen, de regeringsbeslut som tagits i uppdrag till ESV och från vad som framgår i budgetpropositioner och den förvaltningspolitiska propositionen. Slutlig reglering kan komma att se annorlunda ut.

Definition av omfattning och avgränsningar

En central del i de kommande kraven är att en myndighet ska hantera beställningar av varor och tjänster elektroniskt.

Detta kan preciseras enligt följande:

- Krav på elektronisk hantering av beställningar avgränsas till att gälla momspliktiga köp enligt 11 kapitlet mervärdesskattelagen (1994:200) vid omsättning av varor och tjänster.
- Inköp där erhållen faktura är förenklad (d.v.s. kvitton, kortköp, utlägg m.m.) omfattas inte av kravet på att hantera beställningar av varor och tjänster elektroniskt.
- Undantag från att hantera beställningar av varor och tjänster elektroniskt gäller för myndigheter med färre än 50 anställda⁷.
- En beställning avser en begäran om leverans av en vara eller tjänst. Beställningsprocessen är den del i inköpsprocessen som följer efter en upphandling, d.v.s. när ett kontrakt har tilldelats en given leverantör. Beställningar kan förekomma vid alla olika former av upphandlingsförfaranden enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU).
- Kraven avser myndigheten i rollen som köpare. Myndigheter bör på motsvarande sätt hantera beställningar elektroniskt i sin roll som säljare om myndighetens verksamhet kan effektiviseras eller om det ger betydande serviceeffekter.

Utgångspunkten ska vara att godkännande görs i IT-stöd redan av beställningen

En beställning ska i normalfallet ha godkänts i myndighetens IT-system av ansvarig chef, budgetansvarig eller motsvarande innan den kommuniceras till varu- eller tjänsteleverantör.

Det är möjligt att godkänna beställningar i IT-systemet i efterhand om det gör att myndighetens inköp därigenom kan effektiviseras. Exempelvis skulle det kunna

---

⁷ Se ESV 2009:34 avsnitt 5.1 för definition <http://www.esv.se/Verktyg--stod/Publikationer/2009/E-bestallningar-i-staten/>

gälla inköp under vissa belopp och för specifika personer. Godkännande efter beställning kräver dock att myndigheten bibehåller god intern styrning och kontroll.

Effektivisera processen med IT-stöd som knyter samman beställnings- leverans- och fakturahanteringsprocesserna

Myndigheter ska effektivisera sina beställnings-, leverans- och fakturahanteringsprocesser genom att använda IT-system som stödjer detta arbetsflöde.

Ett IT-system bör innehålla följande arbetsflöde för att stödja beställnings-, leverans- och fakturahanteringsprocesserna:

- Hantera produktinformation från leverantören
- Söka produkter
- Skapa beställningsunderlag
- Godkänna beställning
- Skicka beställning
- Hantera orderändringar
- Bekräfta leveransens kvalitet
- Hantera faktura
- Följa upp inköp

Beställnings-, leverans- och fakturahanteringsprocesserna bör hanteras med stöd av ett IT-system som möjliggör matchning av fakturor, beställningar och leveranser samt andra lämpliga automatiska kontroller.

Elektronisk kommunikation ska eftersträvas men är inget krav

Elektroniskt informationsutbyte i beställnings- och fakturaprocessen mellan myndighet och utomstatlig leverantör bör eftersträvas, men förutsätter att leverantören samtycker till detta.

Om utomstatlig leverantör inte samtycker till elektroniskt informationsutbyte i beställnings- och fakturaprocessen bör myndigheten använda IT-systemet för de interna arbetsprocesserna, som att skapa beställningsunderlag och godkänna beställning. Syftet med detta är att ändå kunna styra sina inköp och ta tillvara nyttor i form av bl.a. prisbesparingar och ökad ramavtalstrohet.

Gemensamma standarder ska användas utifrån SFTI:s rekommendationer

Myndigheter ska använda standarder som rekommenderas av SFTI⁸ i informationsutbyte med varu- och tjänsteleverantörer knutet till beställnings-, leverans och fakturahanteringsprocesserna.

---

⁸ Single Face To Industry, www.sfti.se.

Myndigheter ska åtminstone kunna skicka elektroniska beställningar i Sveorder-format.

Om varu- och tjänsteleverantör samtycker så ska elektronisk kommunikation kunna ske även med andra standarder utifrån SFTI:s rekommendationer. Se www.sfti.se/specifikationer för fullständig sammanställning.

Myndigheter som redan har existerande flöden av elektroniska meddelanden (produktkataloger, beställningar m.m.) mellan myndigheten och dess varu- och tjänsteleverantörer, ska inte behöva byta ut dessa om de baseras på andra etablerade meddelandestandarder än de som rekommenderas av SFTI.

Myndigheten ska välja ett ändamålsenligt överföringssätt för elektroniska meddelanden. SFTI ger rekommendationer om lämpliga överföringssätt och andra tekniska lösningar.

Dispenser och undantag ges bara i särskilda fall

Avsikten med förslagen till formell reglering är att ESV ska ges rätt att bevilja undantag till enskilda myndigheter från de formella kraven. Dispenser kan avse hela eller delar av myndighetens verksamhet. Dispenser kan också vara tidsbegränsade.

Utgångspunkten är att undantag ges om det föreligger särskilda skäl. Det innebär att undantag ges restriktivt. Vi bedömer att det exempelvis kan röra situationer som:

- Större omorganisationer i myndigheten
- Planerad nedläggning eller sammanslagning av myndigheter
- Verksamhet i utlandet

Observera att myndigheten skriftligen måste ansöka om dispens och där motivera sina skäl för dispensen. Det måste också finnas formella beslut som styrker det som åberopas i dispensansökan.

Vi bedömer vidare att följande situationer inte är skäl för att få dispens:

- Försening i arbetet som gör att myndigheten inte blir klar i tid
- Myndighet vill prioritera andra utvecklings- och effektiviseringsinitiativ
- Avsaknad av budgeterade medel för projektet

Meddelanden som innehåller information som omfattas av sekretess kräver inte att dispens begärs. I dessa fall har sekretessreglerna en starkare ställning än den formella regleringen avseende beställningar och fakturor.